

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
(หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๕๕)
ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF)

คณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รายละเอียดของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๕

เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	๑
๒. หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร	๖
๓. หมวดที่ ๓ ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร	๘
๔. หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอน และการประเมินผล	๒๗
๕. หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต	๔๒
๖. หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์	๔๔
๗. หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร	๔๕
๘. หมวดที่ ๘ การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร	๕๐
ภาคผนวก ๑	
คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา	๕๒

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	คณะพุทธศาสตร์

หมวดที่ ๑

ข้อมูลทั่วไป

<p>๑. รหัสและชื่อหลักสูตร</p> <p>ภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา</p> <p>ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Buddhism</p>
<p>๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา</p> <p>ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตรบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)</p> <p>ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)</p> <p>ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Buddhism)</p> <p>ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Buddhism)</p>
<p>๓. วิชาเอกหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของหลักสูตร</p> <p>เป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยมีการสอนทั้งทฤษฎีและหลักการปฏิบัติด้านพระพุทธศาสนา เสริมสร้างศักยภาพให้นิสิตทั้งพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์สามารถนำความรู้ด้านพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่แขนงต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง องค์กรที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สังคมประเทศชาติและปรับศักยภาพความรู้ความสามารถเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>
<p>๔. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร</p> <p>จำนวน ๑๔๐ หน่วยกิต</p>
<p>๕. รูปแบบของหลักสูตร</p> <p>๕.๑ รูปแบบ</p> <p>หลักสูตรระดับปริญญาตรี ภาษาไทย หลักสูตร ๔ ปี ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (โดยมีเงื่อนไขสำหรับพระภิกษุสามเณรจะต้องปฏิบัติศาสนกิจอีก ๑ ปี จึงจะมีสิทธิ์ในปริญญาบัตร)</p> <p>หลักสูตรระดับปริญญาตรี ภาษาอังกฤษ หลักสูตร ๔ ปี ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (English Program)</p> <p>๕.๒ ภาษาที่ใช้</p> <p>ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เอกสารและตำรามีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ</p>

๕.๓ การรับเข้าศึกษา

รับนิสิตไทยและนิสิตต่างประเทศที่สามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี และรับนักศึกษาไทยและต่างประเทศที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ (ในกรณีเข้าศึกษาในภาคภาษาอังกฤษ (English Program))

๕.๔ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ สถาบันสมทบ และมหาวิทยาลัยของเอกชน ที่จัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๕.๕ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว คือ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๖. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

๖.๑ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ ปรับปรุงจากหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๐

เปิดสอน ภาคการศึกษาที่ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕

๖.๒ สภาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

๖.๓ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรในการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕

๗. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่คุณภาพและมาตรฐานตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพระพุทธศาสนา ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ (หลังจากนิสิตรุ่นแรกสำเร็จการศึกษา)

๘. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

การประกอบอาชีพ

ผู้ที่จบการศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาพระพุทธศาสนา สามารถสอบเข้าทำงานราชการในตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดว่าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาพุทธศาสตรบัณฑิต หรือทำงานในหน่วยงานเอกชนที่ต้องการบุคลากรที่มีคุณวุฒิด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ โดยสามารถเข้าทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้ดังนี้

- (๑) อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
- (๒) นักวิชาการศาสนา
- (๓) อนุศาสนาจารย์
- (๔) กรมราชทัณฑ์
- (๕) กรมสุขภาพจิต
- (๖) เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมบุคลากร
- (๗) นักสังคมสงเคราะห์ฟื้นฟูพัฒนาจิตใจ

การศึกษาต่อ

ผู้ที่จบการศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ทางด้านพระพุทธศาสนา ศาสนา ปรัชญา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกริก สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นต้น และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนทุกแห่งที่เปิดรับเข้าศึกษาโดยไม่จำกัดสาขาวิชา

๕. ชื่อ เลขประจำตัวบัตรประชาชนตำแหน่ง และคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

๕.๑ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร : สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๓.๒.๑. อาจารย์ประจำหลักสูตร : สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พระมหาประสิทธิ์ สิริปัญญา	พธ.ม.(พระพุทธศาสนา) ป.ธ.๕	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๓๗ ๒๕๔๐
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.สุเทพ พรหมเลิศ *	พธ.ค.(พระพุทธศาสนา) ศศ.ม.(จารึกภาษาไทย) ป.ธ.๕	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๔ ๒๕๕๐ ๒๕๖๖
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายพิพัฒน์ คงประเสริฐ	M.A.(Entire Sociology) พธ.บ.(พระพุทธศาสนา)	Poona Univerity,India มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๒๘ ๒๕๒๕
อาจารย์	นายอิทธิพล แก้วพิลา *	ศศ.ม.(พุทธศาสนศึกษา) พธ.บ.(ศาสนา)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๔ ๒๕๓๔
อาจารย์	นายสันติ เมืองแสง *	พธ.ม.(พระพุทธศาสนา) พธ.บ.(ศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๘ ๒๕๓๓

* อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

๑๐. สถานที่จัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา(สำหรับพระภิกษุสามเณร) และ คณะพุทธศาสตร์ วัฒนาธาตุ ถนนท่าพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร (สำหรับคฤหัสถ์)

๑๑. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

๑๑.๑ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การพัฒนาหลักสูตรจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่กล่าวถึงการ

หลักสูตรนี้ เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทย ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อเป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการศึกษา ค้นคว้า วิจัย แสวงหาความรู้ เกี่ยวกับวิชาการทางพระพุทธศาสนาและประยุกต์เข้ากับศาสตร์สาขาต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย และพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาและความเป็นสากล

๑๑.๒ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

การวางแผนหลักสูตรจะคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมยุคการสื่อสารไร้พรมแดน เปิดเสรีทางการค้าและการเคลื่อนย้ายการทำงาน ทำให้เกิดการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศ การผลิตบุคลากรที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่มุ่งไปสู่สังคมแห่งความรู้ ที่แข่งขันกันด้วยความรู้ความสามารถและมีความเป็นมืออาชีพ มีความเข้าใจในผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ที่จะช่วยชี้นำและขับเคลื่อนให้การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปในรูปแบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของสังคมไทย

หลักสูตรนี้จึงเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองการพัฒนาจิตใจและสังคมตามการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา เพื่อดำรงสืบสานพระพุทธศาสนาและพระราชปณิธานของรัชกาลที่ ๕ และเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถประยุกต์หลักพุทธธรรมเข้ากับศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ โดยใช้หลักการทางพระพุทธศาสนาเป็นปัจจัยหลักในการเรียนรู้โดยมีรูปแบบและการเรียนการสอนที่มีมาตรฐานระดับนานาชาติ

๑๒. ผลกระทบจาก ข้อ ๑๑ ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

๑๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร

จากผลกระทบจากสถานการณ์ภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรในเชิงรุกที่มีศักยภาพและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของกระแสโลกาภิวัตน์ และรองรับการแข่งขันทางสังคม เศรษฐกิจทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการผลิตบุคลากรทางพระพุทธศาสนาที่จำเป็นต้องมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันที และมีศักยภาพสูงในการพัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมถึงความเข้าใจในผลกระทบของบริบทของสังคม โดยต้องปฏิบัติตนอย่างมืออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่ง

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาทั้งในระดับปัจเจกบุคคล องค์กรทางพระพุทธศาสนา และสังคม ให้มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และศึกษาวิจัยวิชาการด้านพระพุทธศาสนาได้อย่างแตกฉาน มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำ สังคมด้านจิตใจและปัญญา สามารถนำพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พัฒนาชีวิตและ สังคมได้อย่างเหมาะสม

๑๒.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

ผลกระทบจากสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่มุ่งสู่ ความเป็นเลิศในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม และมุ่งสร้างปณิธานในการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ เพื่อผลิต บัณฑิตที่เป็นคนดีและเก่งอย่างมีสมรรถภาพ การจัดการศึกษาและวิจัยอย่างมีคุณภาพ บริการวิชาการอย่างมี สุขภาพ และบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมพระพุทธศาสนาและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้คงไว้ สืบไป

เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมุ่งเน้นเป็นสถาบันที่จัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา บูรนา การกับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม ดังนั้น จึงมีการบูรณาการกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยด้านการ ผลิตบัณฑิต การวิจัย การส่งเสริมพระพุทธศาสนา การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมุ่งการผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา สามารถประยุกต์เข้ากับศาสตร์สาขาต่าง ๆ มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด มีความเป็นผู้นำทางจิตใจและปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีโลกทัศน์ กว้างไกล สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก มีศรัทธาที่จะอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรม และเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้วยรูปแบบและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีมาตรฐานระดับสากล

๑๓. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของสถาบัน

๑๓.๑ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

๑๐๑ ๔๑๕ จิตวิทยาในพระไตรปิฎก

๑๐๑ ๓๑๕ ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก

๑๐๑ ๓๐๑ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์

๑๐๑ ๓๐๒ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์

๑๐๑ ๓๐๓ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา

๑๐๑ ๔๒๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก

๑๐๑ ๔๓๗ พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข

๑๓.๒ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

(๑) วิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต (ดูรายละเอียดในหมวดที่ ๒)

๑๓.๓ การบริหารจัดการ

(๑) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ภาควิชา มีการประสานงานกับอาจารย์/ผู้แทนจากในคณะอื่นที่เกี่ยวข้อง ด้านเนื้อหาสาระ การจัดการเรียนและสอบ และความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาศาสนา สาขาวิชาปรัชญา สาขาวิชาบาลีสันสกฤต สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ สาขาวิชา พระอภิธรรม

(๒) มีการมอบหมายให้อาจารย์/เจ้าหน้าที่ดำเนินการวิเคราะห์รายวิชาที่ใช้ข้อสอบกลางร่วมกับมหาวิทยาลัย พัฒนาเนื้อหาสาระในการสอนให้สอดคล้องกัน

หมวดที่ ๒

ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๑. ปรัชญาของหลักสูตร

ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความมุ่งมั่นส่งเสริมในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถด้านพระพุทธศาสนาทั้งด้าน วิชาการและภาคปฏิบัติ มีหลักวิชาการที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้านอื่น ๆ ตามหลักการ ศึกษาสมัยใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการ แก้ปัญหาชีวิตและพัฒนาสังคมประเทศชาติได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ

๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทย ที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสถาปนาขึ้น เพื่อเป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ ทั่วไป มหาวิทยาลัย มีปณิธานอันมั่นคงในการที่จะเป็นศูนย์รวมแห่งวิทยาการด้านต่างๆ ที่มีคุณค่าต่อมวล มนุษย์ มุ่งมั่นในการทำหน้าที่ให้การศึกษาค้นคว้า วิจัย แสวงหาความรู้ เกี่ยวกับวิชาการทาง พระพุทธศาสนาและประยุกต์เข้ากับศาสตร์สาขาต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาการของ มหาวิทยาลัยและพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นสากล อีกทั้งจะทำ หน้าที่เป็นแหล่งให้บริการความรู้เกี่ยวกับวิชาการทางพระพุทธศาสนา ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาพลมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์

- ๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา
- ๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถนำพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาและ พัฒนาชีวิตและสังคม

๒. แผนพัฒนาปรับปรุง

คาดว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จครบถ้วนในรอบการศึกษา (๕ ปี)

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
๑. ปรับปรุงหลักสูตรพระพุทธศาสนาให้มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าหรือตามที่ สกอ. กำหนด	๑. พัฒนาหลักสูตรโดยมีพื้นฐานจากหลักสูตรที่มีความเป็นเอกลักษณ์พระพุทธศาสนา ๒. ติดตามประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ	๑. เอกสารปรับปรุงหลักสูตร ๒. รายงานผลการประเมินหลักสูตร
๒. ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับพันธกิจของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัย การตอบสนองกิจการคณะสงฆ์ และความ เป็นเอกลักษณ์ด้านพระพุทธศาสนา	๑. การพัฒนาและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนา ประยุกต์กับศาสตร์ต่าง ๆ ๒. ประยุกต์หลักพุทธธรรมในการพัฒนานิสิตคณะสงฆ์ และสังคม	๑. โครงการและการจัดกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนา ๒. รายงานผลการปฏิบัติศาสนกิจและการตอบสนองงานของคณะสงฆ์
๓. พัฒนาคณาจารย์/บุคลากรด้านการเรียนการสอนและบริการวิชาการที่มาจากความเข้าใจด้านพระพุทธศาสนา บริทางสังคม และด้านการปฏิบัติตามแนวพระพุทธศาสนา	๑. สนับสนุนคณาจารย์/บุคลากรด้านการเรียนการสอนให้ทำงานบริการวิชาการแก่คณะสงฆ์และองค์กรภายนอก ๒. สนับสนุนอาจารย์สายวิชาการมีตำแหน่งทางวิชาการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติตามพุทธธรรม	๑. ปริมาณงานบริการวิชาการต่ออาจารย์ในหลักสูตร ๒. ตำแหน่งทางวิชาการ รูปและเครือข่ายทางวิชาการ
๔. ส่งเสริมการปฏิบัติตามแนวพระพุทธศาสนาทั้งในมิติของการวิจัย การพัฒนาบุคคล การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสังคม	๑. ส่งเสริมการวิจัยตามแนวพุทธศาสนา ๒. ส่งเสริมการพัฒนาสังคมโดยใช้หลักพุทธธรรมในการเรียนรู้	๑. โครงการวิจัยทางพระพุทธศาสนา ๒. กิจกรรมด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

๕. มีการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในสมัยใหม่	๑. มีระบบการประเมินหลักสูตร ๒. มีการประกันคุณภาพการศึกษา	๑. รายงานการประเมินหลักสูตร ๒. รายงานการประกันคุณภาพการศึกษา	
--	---	---	--

หมวดที่ ๓

ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตรระบบการจัดการศึกษา

<p>๑. ระบบการจัดการศึกษา</p> <p>๑.๑. ระบบ</p> <p>การจัดการศึกษาเป็นแบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษา หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ การศึกษาภาคฤดูร้อนกำหนดให้มีระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ ทั้งนี้ข้อกำหนดต่าง ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ตามเอกสารในภาคผนวก)</p> <p>๑.๒. การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน</p> <p>มีการจัดการเรียนการสอนภาคฤดูร้อน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพิจารณาของคณะกรรมการประจำหลักสูตร</p> <p>๑.๓. การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค</p> <p>ไม่มี</p>						
<p>๒. การดำเนินการหลักสูตร</p> <p>๒.๑. วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน</p> <table border="0"> <tr> <td>ภาคการศึกษาที่ ๑</td> <td>เดือนพฤษภาคม – กันยายน</td> </tr> <tr> <td>ภาคการศึกษาที่ ๒</td> <td>เดือนกันยายน – มีนาคม</td> </tr> <tr> <td>ภาคฤดูร้อน</td> <td>เดือนมีนาคม – พฤษภาคม</td> </tr> </table> <p>ทั้งนี้ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย</p>	ภาคการศึกษาที่ ๑	เดือนพฤษภาคม – กันยายน	ภาคการศึกษาที่ ๒	เดือนกันยายน – มีนาคม	ภาคฤดูร้อน	เดือนมีนาคม – พฤษภาคม
ภาคการศึกษาที่ ๑	เดือนพฤษภาคม – กันยายน					
ภาคการศึกษาที่ ๒	เดือนกันยายน – มีนาคม					
ภาคฤดูร้อน	เดือนมีนาคม – พฤษภาคม					
<p>๒.๒. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา</p> <p>๒.๒.๑ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นพระภิกษุ สามเณร</p> <ul style="list-style-type: none"> (๑) เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยคและต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ (๒) เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ (๓) เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ (๔) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ 						

- (๕) เป็นพระสังฆาธิการหรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) หรือ
- (๖) เป็นพระสังฆาธิการหรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สอบได้นักธรรมชั้นเอกและสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือ
- (๗) เป็นผู้สอบได้นักธรรมชั้นเอกและสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และต้องศึกษาวิชาภาษาบาลี ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- (๘) เป็นผู้สำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และต้องศึกษาวิชาภาษาบาลี ไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- (๙) เป็นผู้ที่มหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด
- (๑๐) ไม่เคยถูกคัดชื่อออกหรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติหรือวินัย

๒.๒.๒ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นคฤหัสถ์

- (๑) เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ
- (๒) เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ
- (๓) เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยอื่นรับรอง หรือ
- (๔) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ
- (๕) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และต้องศึกษาวิชาภาษาบาลี ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาวิชาภาษาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- (๖) เป็นผู้ที่มหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด
- (๗) ไม่เคยถูกคัดชื่อออกหรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติหรือวินัย

(ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.

๒.๒.๓ การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๒ และข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๐ และข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๑)

๒.๓. ปัญหาของนิสิตแรกเข้า

นิสิตที่สมัครเข้าเรียนในหลักสูตรอาจจะมีพื้นฐานการเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนาไม่เพียงพอ รวมทั้งทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนิสิตชาวต่างประเทศอาจจะไม่เพียงพอ เนื่องจากตำรา เอกสารและข้อสอบเป็นภาษาไทย สำหรับนิสิตที่เรียนภาคภาษาอังกฤษ อาจจะมีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ

๒.๔. กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา / ข้อจำกัดของนักศึกษาในข้อ ๒.๓

มีการจัดหลักสูตรเรียนปรับวิชาพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับนิสิตชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาศึกษาใหม่ในภาคภาษาไทย และสำหรับนิสิตที่เข้าศึกษาในหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

๒.๕. แผนการรับนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ ๕ ปี

จำนวนนิสิต	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
ปีที่ ๑	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ปีที่ ๒	-	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ปีที่ ๓	-	-	๔๐	๔๐	๔๐
ปีที่ ๔	-	-	-	๔๐	๔๐
รวม	๔๐	๘๐	๑๒๐	๑๖๐	๑๖๐
คาดว่าจะจบการศึกษา				๔๐	๔๐

* หมายเหตุ : จำนวนที่คาดว่าจะจบการศึกษาในสาขาวิชานี้ กำหนดตามจำนวนในชั้นปีที่ ๔

๒.๖. ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาเป็นแบบชั้นเรียน และเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ และ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

๒.๘. การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาและการลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบันอุดมศึกษา

นิสิตที่เคยศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาก่อน เมื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๗ ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๑ และประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การ โอนและการเทียบโอนผลการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๑

๓. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

๓.๑. หลักสูตร

๓.๑.๑. จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ๑๔๐ หน่วยกิต

๓.๑.๒. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็นหมวดวิชาที่สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

โครงสร้าง วิชาเอก-โท

๑.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	๓๐	หน่วยกิต
๒.หมวดวิชาเฉพาะ	๑๐๔	หน่วยกิต
๒.๑ วิชาแกนพระพุทธศาสนา	๓๐	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาเฉพาะด้าน	๗๔	หน่วยกิต
๒.๒.๑ วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์	๑๐	หน่วยกิต
๒.๒.๒ วิชาเอก	๔๖	หน่วยกิต
๒.๒.๓ วิชาโท	๑๘	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	๖	หน่วยกิต
รวม	๑๔๐	หน่วยกิต

๓.๑.๓ รายวิชา

โครงสร้าง วิชา เอก-โท

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ปรับปรุงจากโครงสร้างตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ จาก ๔ กลุ่มรายวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ให้รวมเป็นวิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต ซึ่งนิสิตทุกคนจะต้องศึกษาให้ครบทุกรายวิชา และวิชาเลือกอีก ๑๒ หน่วยกิต รวมเป็น ๓๐ หน่วยกิต

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	จำนวน	๓๐	หน่วยกิต
๑) วิชาบังคับ	จำนวน	๑๘	หน่วยกิต
๒) วิชาเลือก	จำนวน	๑๒	หน่วยกิต

<p>๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต</p> <p>นิสิตทุกคนต้องศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต ได้แก่</p> <p>ก. วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต</p>		
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๓	เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๔	ปรัชญาเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๕	ศาสนาทั่วไป	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๔	ภาษากับการสื่อสาร	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๕	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๕	คณิตศาสตร์เบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๑๐	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๓๘	สถิติเบื้องต้นและการวิจัย	๒(๒-๐-๔)
<p>หมายเหตุ : รายวิชา ๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต</p>		
<p>ข. วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต</p>		
๐๐๐ ๑๐๓	การเมืองกับการปกครองของไทย	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๔	เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๕	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๖	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาอังกฤษเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาอังกฤษขั้นสูง	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๒๐	ภาษาไทยเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๒๑	ภาษาไทยขั้นสูง	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๒๘	ภาษาจีนเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๒๙	ภาษาจีนขั้นสูง	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๐	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๑	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๕	ภาษาฮินดีเบื้องต้น	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาฮินดีขั้นสูง	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๐	โลกกับสิ่งแวดล้อม	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๑๑	วัฒนธรรมไทย	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๑๒	มนุษย์กับอารยธรรม	๒(๒-๐-๔)

๐๐๐ ๒๑๓	ชีวิตกับจิตวิทยา	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๔๑	วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๔๒	พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	๒(๒-๐-๔)
หมายเหตุ :		
<p>๒. หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ วิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต นิสิตทุกคนต้องศึกษาวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาภาษาบาลี ๖ หน่วยกิต และกลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา ๒๔ หน่วยกิต</p>		
ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลี ๖ หน่วยกิต		
๐๐๐ ๑๔๔	วรรณคดีบาลี	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๕	บาลีไวยากรณ์	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๖	แต่งแปลบาลี	๒(๒-๐-๔)
ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา ๒๔ หน่วยกิต		
๐๐๐ ๑๔๗	พระไตรปิฎกศึกษา	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๘	พระวินัยปิฎก	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๙	พระสุตตันตปิฎก	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๕๐	พระอภิธรรมปิฎก	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑	(๒)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒	๑(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓	(๒)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔	๑(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕	(๒)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๓๕๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖	๑(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๔๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗	๑(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๑๕๘	ประวัติพระพุทธศาสนา	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๕๙	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ	๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	๒(๒-๐-๔)
ข. วิชาเฉพาะด้าน ๗๔ หน่วยกิต		
๑) วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ จำนวน ๑๐ หน่วยกิต		

๑๐๑ ๓๐๑ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๐๒ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๐๓ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๐๔ ธรรมประยุกต์	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๐๕ พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์	๒(๒-๐-๔)
๒) วิชาเอก ๔๖ หน่วยกิต	
๒.๑ วิชาบังคับ ๓๖ หน่วยกิต	
๑๐๑ ๓๐๖ หลักพุทธธรรม	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๗ พุทธปรัชญาเถรวาท	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๘ ธรรมบทศึกษา	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๙ วิสุทธิมรรคศึกษา	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๐ นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๑ พระพุทธศาสนามหายาน	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๒ พระสูตรมหายาน	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๓ พุทธศิลปะ	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๔ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษชั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๕ จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๖ ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	๓ (๐-๖-๖)
๑๐๑ ๔๑๗ สัมมนาพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๒.๒ วิชาเลือกสาขา ๑๐ หน่วยกิต	
๑๐๑ ๓๑๘ เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๑๙ ศีกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๒๐ อักษรจารึกในพระไตรปิฎก	๒ (๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๒๑ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย	๒ (๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๒๒ พระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน	๒ (๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๒๓ ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา	๒ (๒-๐-๔)
๑๐๑ ๓๒๔ พุทธธรรมกับสังคมไทย	๒ (๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๒๑ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๒๒ พระพุทธศาสนากับสันติภาพ	๒ (๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๒๓ พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	๒ (๒-๐-๔)
๑๐๑ ๔๒๔ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๒(๒-๐-๔)

๓) วิชาโท ๑๘ หน่วยกิต

นิสิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิชาเอก - โท ต้องศึกษารายวิชาในสาขาวิชาอื่นสาขาใด สาขาหนึ่ง จำนวน ๑๘ หน่วยกิต เป็นวิชาโท หรือศึกษาวิชาโทวิชาใดวิชาหนึ่งที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

นิสิตที่ประสงค์จะศึกษาสาขาวิชาพระพุทธศาสนาเป็นวิชาโท จะต้องศึกษารายวิชาในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต ตามองค์ประกอบดังต่อไปนี้

ก. วิชาบังคับ ๒ วิชา จำนวน ๖ หน่วยกิต คือ ๑๐๑ ๓๐๖ , ๑๐๑ ๔๑๗

ข. วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

ให้เลือกศึกษารายวิชาต่างๆ ในวิชาเอกสาขาวิชาพระพุทธศาสนาอีกจำนวน ๑๒ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

๖.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต

นิสิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิชาเอก - โท ต้องเลือกศึกษารายวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวน ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

- หมวดวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๓.๑.๔. แสดงแผนการศึกษา สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**ชั้นปีที่ ๑**

ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชา ศึกษาทั่วไป บังคับ	
๐๐๐ ๑๐๗	เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา	๒
๐๐๐ ๑๓๕	คณิตศาสตร์เบื้องต้น	๒
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป เลือก	
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาอังกฤษเบื้องต้น	๒
๐๐๐ ๒๑๑	วัฒนธรรมไทย	๒
	หมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๑๔๕	บาลีไวยากรณ์	๒

๐๐๐ ๑๔๗	พระไตรปิฎกศึกษา	๒
๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑	(๒)
๐๐๐ ๑๕๘	ประวัติพระพุทธศาสนา	๒
๐๐๐ ๒๕๕	เทศกาลและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา	๒
	รวม	๑๖

หมายเหตุ : ตารางเรียนรวมของคณะพุทธศาสตร์ (ทุกสาขาวิชา)
วิชาหน่วยกิต ในวงเล็บ () ไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๑

ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป บังคับ	
๐๐๐ ๑๐๘	ปรัชญาเบื้องต้น	๒
๐๐๐ ๑๐๕	ศาสนาทั่วไป	๒
๐๐๐ ๒๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๒
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป เลือก	
๐๐๐ ๑๐๓	การเมืองการปกครองของไทย	๒
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาอังกฤษชั้นสูง	๒
	หมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๑๔๘	พระวินัยปิฎก	๒
๐๐๐ ๑๔๙	พระสุตตันตปิฎก	๒
๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒	๑
	รวม	๑๕

หมายเหตุ : ตารางเรียนรวมของคณะพุทธศาสตร์ (ทุกสาขาวิชา)
วิชาหน่วยกิต ในวงเล็บ () ไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๒

ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป บังคับ	
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๒
๐๐๐ ๒๑๐	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	(๒)
๐๐๐ ๒๓๘	สถิติเบื้องต้นและการวิจัย	๒
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป เลือก	
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	๒
	วิชาแกนพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	๒
๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๒
๐๐๐ ๑๔๔	วรรณคดีบาลี	๒
๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓	(๒)
๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	๒
	รวม	๑๔

หมายเหตุ : ตารางเรียนของคณะพุทธศาสตร์(ทุกสาขาวิชา)หน่วยกิตในวงเล็บ()ไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๒

ภาคการศึกษาที่ ๒

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป บังคับ	
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษยกับสังคม	๒
๐๐๐ ๑๑๔	ภาษากับการสื่อสาร	๒
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป เลือก	
๐๐๐ ๑๑๕	ภาษาสันสกฤตชั้นสูง	๒
	วิชาแกนพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๒๔๖	พระอภิธรรมปิฎก	๒
๐๐๐ ๑๔๖	แต่งแปลบาลี	๒
๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔	๑
๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ	๒
	รวม	๑๓

ชั้นปีที่ ๓

ภาคการศึกษาที่ ๑

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	ก. วิชาแกนพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕	(๒)
	ข. วิชาแกนพระพุทธศาสนาประยุกต์	
๑๐๑ ๓๐๑	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	๒
๑๐๑ ๓๐๒	พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์	๒
๑๐๑ ๔๐๓	พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา	๒
	ค. วิชาเอกบังคับ	
๑๐๑ ๓๐๖	หลักพุทธธรรม	๓
๑๐๑ ๓๐๗	พุทธปรัชญาเถรวาท	๓
๑๐๑ ๓๐๘	ธรรมบทยศึกษา	๓
	ง. วิชาเอกเลือก	
๑๐๑ ๔๓๐	พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	๒
	จ. วิชาโท (ภาษาอังกฤษ)	
๓๐๒ ๓๐๖	โครงสร้างและการอ่านภาษาอังกฤษ	๓
๓๐๒ ๓๐๒	การอ่านพระไตรปิฎกภาคภาษาอังกฤษ	๒
	รวม	๒๒

ชั้นปีที่ ๓

ภาคการศึกษาที่ ๒

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐ ๓๕๖	ก. วิชาแกนพระพุทธศาสนา ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖	๑
๑๐๑ ๔๐๔	ข. วิชาแกนพระพุทธศาสนาประยุกต์ ธรรมประยุกต์	๒
๑๐๑ ๔๐๕	พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์	๒
๑๐๑ ๓๐๕	ค. วิชาเอกบังคับ วิสุทธิมรรคศึกษา	๓
๑๐๑ ๓๑๑	พระพุทธศาสนamahayan	๓
๑๐๑ ๔๑๒	พระสูตรมหายาน	๓
๑๐๑ ๓๒๔	ง. วิชาเอกเลือก ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา	๒
๓๐๒ ๓๐๓	จ. วิชาโท (ภาษาอังกฤษ) โครงสร้างและการเขียนภาษาอังกฤษ	๓
๓๐๒ ๓๑๒	การฟังและการพูดภาษาอังกฤษระดับกลาง	๓
รวม		๒๒

ชั้นปีที่ ๔

ภาคการศึกษาที่ ๑

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๔๕๗	<p>ก. วิชาแกน (พระพุทธศาสนา)</p> <p>ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗</p> <p>ข. วิชาแกนพระพุทธศาสนาประยุกต์</p>	๑
	<p>ค. วิชาเอกบังคับ</p>	
๑๐๑ ๔๑๓	พุทธศิลป์	๓
๑๐๑ ๔๑๔	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษชั้นสูง	๓
๑๐๑ ๔๑๖	ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	๓
	<p>ง. วิชาเอกเลือก</p>	
๑๐๑ ๔๒๕	พระพุทธศาสนากับสันติภาพ	๒
๑๐๑ ๔๓๗	พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข	๒
	<p>จ. วิชาโท (ภาษาอังกฤษ)</p>	
๓๐๒ ๔๐๔	การเขียนบทความทางพระพุทธศาสนา	๒
	<p>ฉ. วิชาเลือกเสรี</p>	
๑๐๓ ๓๒๓	ศาสนากับภาวะผู้นำ	๒
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๔

ภาคการศึกษาที่ ๒

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	ก. วิชาแกนพระพุทธศาสนาประยุกต์	
	ข. วิชาเอกบังคับ	
๑๐๑ ๓๑๐	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓
๑๐๑ ๔๑๕	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	๓
๑๐๑ ๔๑๖	สัมมนาพระพุทธศาสนา	๓
	ค. วิชาเอกเลือก	
๑๐๑ ๔๓๑	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๒
	ง. วิชาโท (ภาษาอังกฤษ)	
๓๐๒ ๓๑๒	การเขียนและการพูดภาษาอังกฤษระดับกลาง	๓
๓๐๒ ๔๐๓	สัมมนาพระพุทธศาสนาภาคภาษาอังกฤษ	๒
	จ. วิชาเลือกเสรี	
๑๐๔ ๓๐๑	พุทธจริยศาสตร์	๒
๑๐๔ ๓๒๘	สุนทรียศาสตร์	๒
	รวม	๒๐

๓.๑.๕. คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา ปรากฏตามเอกสารในภาคผนวก ข

๓.๒. ชื่อ สกุล ตำแหน่งและคุณวุฒิของอาจารย์**๓.๒.๑. อาจารย์ประจำหลักสูตร : สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พระมหาประสิทธิ์ สิริปัญญา	พธ.ม.(พระพุทธศาสนา) ป.ธ.๕	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๓๗ ๒๕๔๐
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.สุเทพ พรหมเลิศ *	พธ.ค.(พระพุทธศาสนา) ศศ.ม.(จารีกภาษาไทย) ป.ธ.๕	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร แม่กองบาลีสนามหลวง	๒๕๕๔ ๒๕๕๐ ๒๕๓๖
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายพิพัฒน์ คงประเสริฐ	M.A.(Entire Sociology) พธ.บ.(พระพุทธศาสนา)	Poona Univerity,India มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๒๘ ๒๕๒๕
อาจารย์	นายอิทธิพล แก้วพิลา *	ศศ.ม.(พุทธศาสนศึกษา) พธ.บ.(ศาสนา)	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๔ ๒๕๓๔
อาจารย์	นายสันติ เมืองแสง *	พธ.ม.(พระพุทธศาสนา) พธ.บ.(ศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๘ ๒๕๓๓

*** อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร****๓.๒.๒. อาจารย์ผู้สอน**

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
รองศาสตราจารย์	พระญาณสุนทร (พระมหาพิฑูรย์)	พธ.บ. (สังคมศึกษา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๒๕
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พระสมภาร สมภาโร	พธ.บ. (การสอนสังคม) อ.ม.(ศาสนาเปรียบเทียบ)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล	๒๕๓๓ ๒๕๔๓
อาจารย์	พระเมธีรัตนดิลก,ดร. (จรรยา ชินวิไล)	ป.ธ.๕ พธ.บ. Ph.D. (Buddhist Studies)	แม่กองบาลีสนามหลวง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย University of Delhi, India	๒๕๑๖ ๒๕๑๘ ๒๕๒๕
อาจารย์	พระครูศรีภัทราภรณ์ (พัฒนพงศ์ สิริกฤโท)	พธ.บ.(ปรัชญา-ศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๒๘

อาจารย์	พระมหาสุรศักดิ์ ปัจจนุตเสโน,ดร.	พธ.บ.(บาลี-สันสกฤต) ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา) M.Phil. (Buddhist Studies) Ph.D. (Buddhist Studies)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ University of Delhi, India University of Jammu, India	๒๕๓๕ ๒๕๔๔ ๒๕๕๒ ๒๕๕๕
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายมัน เตือสูงเนิน	พธ.บ. (มานุษยสงเคราะห์ศาสตร์) M.A.(Linguistics)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย University of Mysore , India	๒๕๓๐ ๒๕๓๕
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายไกรวุฒิ มะโนรัตน์	ป.ธ.๕ พธ.บ. อ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)	แม่กองบาลีสนามหลวง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล	๒๕๓๕ ๒๕๓๖ ๒๕๔๔
อาจารย์	ดร.อิทธิเทพ ผาธา	พธ.บ.(การสอนสังคม) พธ.ม. (ปรัชญา) พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๕ ๒๕๔๓ ๒๕๕๐
อาจารย์	ดร.สุภารัตน์ บรรเทากุล	Dip. In Intensive Chinese วท.บ.(เคมี), B.A.(Mahayana Studies,) พธ.ม.(พระพุทธศาสนา) พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)	Beijing Language and Culture University, People Republic of China จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Minnan Buddhist Academy, People Republic of China มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๑ ๒๕๑๕ ๒๕๕๐ ๒๕๔๖ ๒๕๕๐
อาจารย์	ดร.เสนาะ ผดุงนัทร	ป.ธ.๕ พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)	แม่กองบาลีสนามหลวง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๑๗ ๒๕๕๐

๔. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม (การฝึกวิปัสสนากรรมฐานและศาสนกิจ)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย

ข้อกำหนดในการทำโครงการ ต้องเป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ โดยต้องมีผลงานออกมาสู่สาธารณะชนและคาดว่าจะนำไปใช้งานหากโครงการสำเร็จ โดยมีจำนวนผู้ร่วมโครงการ ๒-๓ คน และมีรายงานที่ต้องนำเสนอตามรูปแบบและระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดอย่างเคร่งครัด หรือเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการสร้างผลงานวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านบาลีสันสกฤต

๕.๑. คำอธิบายโดยย่อ

โครงการนภาควิชาพระพุทธศาสนาที่นิสิตสนใจ สามารถอธิบายทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำโครงการ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำโครงการ มีขอบเขตโครงการที่สามารถทำเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

๕.๒. มาตรฐานผลการเรียนรู้

นักศึกษาสามารถทำงานเป็นทีม มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ โปรแกรม ในการทำโครงการ และโครงการสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาต่อได้

๕.๓. ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาที่ ๒ ของปีการศึกษาที่ ๔

๕.๔. จำนวนหน่วยกิต

๓ หน่วยกิต

๕.๕. การเตรียมการ

มีการกำหนดชั่วโมงการให้คำปรึกษา จัดทำบันทึกการให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการทางเว็บไซต์ และปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ อีกทั้งมีตัวอย่างโครงการให้ศึกษา

๕.๖. กระบวนการประเมินผล

๕.๖.๑ ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดหัวข้อและเกณฑ์การประเมินผลทวนสอบมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์/มาตรฐานการประเมินผลรายวิชา

๕.๖.๒ ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนตามแบบฟอร์ม

๕.๖.๓ ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแบบฟอร์ม

๕.๖.๔ ผู้สอนและผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน

๕.๖.๕ ผู้เรียนนำเสนอผลการศึกษาและรับการประเมินโดยผู้สอนประจำรายวิชา

๕.๖.๖ ผู้สอนเข้าฟังการนำเสนอผลการศึกษาของผู้เรียน

๕.๖.๗ มีการนำคะแนนแต่ละรายวิชาเสนอขอความเห็นจากอาจารย์ประจำวิชา ผ่านคณะกรรมการหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารคณะ

หมวดที่ ๔

ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต	
คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนักศึกษา
ด้านความมีวินัย/ปฏิบัติหน้าที่เสมอมา	- มีการกำหนดระเบียบสำหรับนิสิตพระภิกษุ-คฤหัสถ์ที่แตกต่างกัน - มีการเสริมกิจกรรมการไหว้ครู การทำสามัคยากรรม - มีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน
ด้านภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ ตลอดจนมีวินัยในตนเอง	- การเสริมสร้างการทำงานเป็นทีม - การสัมมนานิสิตประจำปี - การทัศนศึกษา
ด้านจริยธรรมและการพัฒนาสังคม	- มีการจัดตั้งชมรมนิสิต - มีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม - มีการให้บริการวิชาการแก่สังคม

๒. มาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

๒.๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๒.๑.๑ ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- ๑) มีศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต
- ๒) มีจิตสาธารณะ มีความเสียสละ มีวินัย
- ๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ๔) เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ ศาสนา

๒.๑.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- ๑) มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน
- ๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- ๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา
- ๔) การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

๒.๑.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- ๑) ประเมินโดยผู้สอนและเพื่อน สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
- ๒) ประเมินจากผลงาน และความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

๓) ประเมินคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาโดยหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต

๒.๒. ความรู้

๒.๒.๑ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- ๑) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี และเนื้อหา
- ๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- ๓) มีความรู้ในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของชีวิต และสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้
- ๔) มีความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งของไทยและสากล
- ๕) สามารถเข้าใจความก้าวหน้าของความรู้และงานวิจัยในปัจจุบัน

๒.๒.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งการบรรยาย อภิปราย สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นคว้า วิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติ ทำกรณีศึกษา ศึกษาคุณงาน เรียนรู้ชุมชน สถานที่จริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ หลักการ ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้ทางปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ทั้งนี้ เป็นไปตามลักษณะของแต่ละรายวิชา

๒.๒.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการปฏิบัติของผู้เรียนด้านต่างๆ คือ

- ๑) การทดสอบย่อย
- ๒) การสอบกลางภาค และปลายภาคเรียน
- ๓) ประเมินจากรายงาน หรืองานที่มอบหมาย
- ๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๒.๓. ทักษะทางปัญญา

๒.๓.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- ๑) สามารถสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ ทำความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ได้
- ๒) สามารถคิดวิเคราะห์ อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล อ้างอิงได้
- ๓) สามารถประยุกต์ความรู้ และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- ๔) มีความมุ่งมั่น ใฝ่รู้ เพื่อการเรียนรู้ตลอด และสามารถนำความรู้ไปโยงเชื่อมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้

๕) รายวิชาปฏิบัติ ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

๒.๓.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- ๑) เรียนรู้กรณีศึกษาและร่วมกันอภิปรายกลุ่ม
- ๒) รายวิชาปฏิบัติ ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
- ๓) มีการศึกษาค้นคว้าในรูปรายงาน โครงการงาน และนำเสนอ
- ๔) ศึกษาคุณงาน เรียนรู้จากสภาพจริงเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง

๒.๓.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

ประเมินจากผลงานและการปฏิบัติของผู้เรียน ที่เกิดจากการใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และนำเสนออย่างเป็นระบบ เช่น รายงานกรณีศึกษา การปฏิบัติงานและผลงานของผู้เรียนทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม พฤติกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การวัดประเมินผลจากข้อสอบที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนตอบโดยการคิดวิเคราะห์ ด้วยการนำความรู้ทางหลักการ ทฤษฎี ไปปรับประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมมีเหตุผล

๒.๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๒.๔.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- ๑) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- ๒) เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- ๓) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักจัดการอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๔) มีความสามารถในการบริหารจัดการ

๒.๔.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

- ๑) มีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ความรับผิดชอบ และการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
- ๒) กลยุทธ์การสอนที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียน กับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน
- ๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การจัดการอารมณ์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

๒.๔.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

- ๑) ประเมินจากพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียน ระหว่างการเรียนการสอน และการทำงานร่วมกับเพื่อน
- ๒) ประเมินจากผลงานของผู้เรียนที่นำเสนอตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๕.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- ๑) มีทักษะในการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม
- ๒) มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม
- ๓) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสืบค้นและการนำเสนอได้อย่าง

๔) มีทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม

๒.๕.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างผู้เรียน กับผู้สอน และบุคคลอื่นในสถานการณ์ที่หลากหลาย

๒) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบ

๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล และการสื่อสารข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

๒.๕.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑) ประเมินจากความสามารถในการนำเสนอต่อชั้นเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือคณิตศาสตร์

๒) ประเมินจากความสามารถในการสื่อสาร การอธิบาย การอภิปรายกรณีศึกษาต่างๆ

๓) ประเมินจากผลงานตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนมอบหมาย

๓. แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ใดบ้าง โดยระบุว่าเป็นความ รับผิดชอบหลักหรือรับผิดชอบรอง ซึ่งบางรายวิชาอาจไม่นำสู่ผลการเรียนรู้บางเรื่องก็ได้ จะแสดงเป็น เอกสารแนบท้ายก็ได้

ผลการเรียนรู้ในตารางมีความหมายดังนี้

๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- ๑) มีวินัยและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ
- ๒) มีน้ำใจ มีจิตอาสา จิตสาธารณะ เห็นประโยชน์ส่วนรวม และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- ๓) มีความซื่อสัตย์ กตัญญู มีศีลธรรม
- ๔) เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ ศาสนา

๒. ความรู้

- ๑) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี และเนื้อหา
- ๒) ใช้ความรู้มาอธิบายในรายวิชาวิชาแกนพระพุทธศาสนา

- ๓) มีความรู้ในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของชีวิต และสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้
- ๔) มีความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งของไทยและสากล
- ๕) สามารถเข้าใจความก้าวหน้าของความรู้และงานวิจัยในปัจจุบัน

๓. ทักษะทางปัญญา

- ๑) เป็นผู้ใฝ่รู้ และมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ๒) สามารถคิดวิเคราะห์ อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล อ้างอิงได้
- ๓) สามารถประยุกต์ความรู้ และแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- ๔) มีความมุ่งมั่น ใฝ่รู้ เพื่อการเรียนรู้ตลอด และสามารถนำความรู้ไปโยงเชื่อมกับภูมิปัญญา

ท้องถิ่นได้

- ๕) รายวิชาปฏิบัติ ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- ๑) มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กร
- ๒) เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- ๓) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักจัดการอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๔) ตระหนักในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี วรรณกรรม ทั้งของไทยและ

ของประชาคมโลก

๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- ๑) สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน
- ๒) สามารถวิเคราะห์เชิงตัวเลข ระบุเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์

แปลความหมายได้

- ๓) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และคัดเลือก

- ๔) สามารถสรุปประเด็นและสื่อสารทั้งการเขียน การพูด รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการ

นำเสนอที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพ

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก

○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา					๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ									
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕					
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต																															
ก. วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต																															
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม ๒ (๒-๐-๔) Man and Society	●	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป ๒ (๒-๐-๔) General Law	○	●	●	○	●	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๐๓	เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา ๒(๒-๐-๔) Technique of Higher Learning	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๐๘	ปรัชญาเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) Introduction to Philosophy	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๐๕	ศาสนาทั่วไป ๒ (๒-๐-๔) Religions	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๑๔	ภาษากับการสื่อสาร ๒ (๒-๐-๔) Language and Communication	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๑๕	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น ๒(๒-๐-๔) Introduction to Linguistics	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๓๕	คณิตศาสตร์เบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) Basic Mathematics	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๒๑๐	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น (๒) (๒-๐-๔) Introduction to Logic	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๒๓๘	สถิติเบื้องต้นและการวิจัย ๒ (๒-๐-๔) Basic Statistics and Research	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา					๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕
ข. วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต																										
๐๐๐ ๑๐๓	การเมืองกับการปกครองของไทย ๒(๒-๐-๔) Politics and Thai Government	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๐๔	เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ๒(๒-๐-๔) Economics in Daily Life	●	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๐๕	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ๒ (๒-๐-๔) Man and Environment	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๐๖	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน ๒ (๒-๐-๔) Current World Affairs	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาอังกฤษเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) Basic English	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาอังกฤษขั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) Advanced English	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) Basic Sanskrit	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) Advanced Sanskrit	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๒๐	ภาษาไทยเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) Basic Thai	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๒๑	ภาษาไทยขั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) Advanced Thai	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๒๘	ภาษาจีนเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) Basic Chinese	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๒๙	ภาษาจีนขั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) Advanced Chinese	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา					๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕
๐๐๐ ๑๓๐	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) Basic Japanese	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	●	○	●	○	○	○		●	●	●	●	
๐๐๐ ๑๓๑	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) Advanced Japanese	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	●	○	●	○	○	○		●	●	●	●	
๐๐๐ ๑๓๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔) Basic Hindi	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	●	○	●	○	○	○		●	●	●	●	
๐๐๐ ๑๓๕	ภาษาฮินดีขั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) Advanced Hindi	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	●	○	●	○	○	○		●	●	●	●	
๐๐๐ ๒๑๑	วัฒนธรรมไทย ๒ (๒-๐-๔) Thai Culture	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○	●	○		●	●	●	●	
๐๐๐ ๒๑๒	มนุษย์กับอารยธรรม ๒ (๒-๐-๔) Man and Civilization	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	●	●	○		●	●	●	●	
๐๐๐ ๒๑๓	ชีวิตกับจิตวิทยา ๒ (๒-๐-๔) Life and Psychology	○	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	○	○	●	○	○		●	●	●	●	
๐๐๐ ๑๔๐	โลกกับสิ่งแวดล้อม ๒ (๒-๐-๔) World and Environment	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○		●	●	●	●	
๐๐๐ ๒๔๑	วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์ ๒ (๒-๐-๔) Physical Science and Technology	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●		●	●	●	●	
๐๐๐ ๒๔๒	พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ๒ (๒-๐-๔) Introduction to Computer and Information Technology	●	○	○	○	○	○	●	○	●	○	●	●	○	○	○	○	○	●	○		●	●	●	●	

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา					๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ						
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔				
๑. หมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต																												
ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลี ๖ หน่วยกิต																												
๐๐๐ ๑๔๔	วรรณคดีบาลี ๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	○	●	●	●	●	●	●	○	●	○	●	●	●	○	●	●	●	●	●				
๐๐๐ ๑๔๕	บาลีไวยากรณ์ ๒ (๒-๐-๔)	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	○	●	●	○	●	○	●	○	●	●	●	○				
๐๐๐ ๑๔๖	แต่งแปลบาลี ๒ (๒-๐-๔)	●	○	●	○	●	●	○	●	○	○	●	●	○	●	○	●	●	○	○	●	●	●	○				
ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา ๒๔ หน่วยกิต																												
๐๐๐ ๑๔๗	พระไตรปิฎกศึกษา ๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	●	○	●	●	●	○	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○	●	●	●	●				
๐๐๐ ๑๔๘	พระวินัยปิฎก ๒ (๒-๐-๔)	●	○	●	○	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○	○	●	●	○	○	●	●	●	●				
๐๐๐ ๑๔๙	พระสุตตันตปิฎก ๒ (๒-๐-๔)	●	○	●	○	○	●	○	●	○	○	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	●	●	●				
๐๐๐ ๑๕๐	พระอภิธรรมปิฎก ๒ (๒-๐-๔)	●	○	○	●	○	●	●	●	●	○	●	●	●	○	○	●	○	○	○	●	●	●	●				
๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๑-๑-๒-๔)	●	●	●	○	●	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	●	○	●	●	●	●				
๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑ (๑-๒-๔)	●	○	●	○	●	●	○	○	○	○	●	●	●	○	○	●	○	○	○	●	●	●	●				
๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒) (๑-๒-๔)	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	○	●	●	○	○	●	●	●	●				
๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑ (๑-๒-๔)	●	●	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	●	●	●	●	●				
๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒)(๑-๒-๔)	●	○	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●	●				
๐๐๐ ๓๕๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑ (๑-๒-๔)	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●	●	●	●				
๐๐๐ ๔๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑ (๑-๒-๔)	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●	●				
๐๐๐ ๑๕๘	ประวัติพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●	●	●	●				
๐๐๐ ๒๕๙	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)	●	○	●	●	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	○	○	●	●	●	●				

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา					๔. ทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ					๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ			
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	
๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒ (๒-๐-๔)	●	○	●	○	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○		●	●	●	●
๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	●	○	●	●	○	●		●	●	●	●
๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ ๒ (๒-๐-๔)	●	○	●	○	○	●	○	○	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○		●	●	●	●
๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔)	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●	●		●	●	●	●

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรรายวิชา (Curriculum mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา					๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ						
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔				
หมวดวิชาเฉพาะด้าน																												
๑๐๑ ๓๐๑	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ ๒(๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	○	●	●	○	○					●	●	●	●
๑๐๑ ๓๐๒	พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์ ๒(๒-๐-๔)	●	●	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	●					●	●	●	●
๑๐๑ ๔๐๓	พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา ๒(๒-๐-๔)	●	○	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○					●	●	●	●
๑๐๑ ๔๐๔	ธรรมประยุกต์ ๒(๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○					●	●	●	●
๑๐๑ ๔๐๕	พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์ ๒(๒-๐-๔)	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	○	○	●	○	●	●	○	○					●	●	●	●
๑๐๑ ๓๐๖	หลักพุทธธรรม ๓(๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	○	●	●	○	○					●	●	●	●
๑๐๑ ๓๐๗	พุทธปรัชญาเถรวาท ๓(๓-๐-๖)	●	●	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	●					●	●	●	●
๑๐๑ ๓๐๘	ธรรมบทศึกษา ๓(๓-๐-๖)	●	○	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○					●	●	●	●
๑๐๑ ๓๐๙	วิสุทธิมคคศึกษา ๓(๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○					●	●	●	●
๑๐๑ ๓๑๐	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๓(๓-๐-๖)	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	○	○	●	○	●	●	○	○					●	●	●	●
๑๐๑ ๓๑๑	พระพุทธศาสนามหานาน ๓(๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○					●	●	●	●
๑๐๑ ๓๑๒	พระสูตรมหานาน ๓(๓-๐-๖)	●	○	●	●	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	○	○					●	●	●	●
๑๐๑ ๓๑๓	พุทธศิลปะ ๓(๓-๐-๖)	●	○	●	○	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○					●	●	●	●
๑๐๑ ๓๑๔	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษชั้นสูง ๓(๓-๐-๖)	●	●	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	●	○	●	●	○	●					●	●	●	●
๑๐๑ ๓๑๕	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก ๓(๓-๐-๖)	●	○	●	○	○	●	○	○	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○					●	●	●	●
๑๐๑ ๓๑๖	ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖)	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●					●	●	●	●

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา					๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	
๑๐๑ ๓๑๓	สัมมนาพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	○	●	●	○	○		●	●	●	●
๑๐๑ ๓๑๘	เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน ๒(๒-๐-๔)	●	●	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	●		●	●	●	●
๑๐๑ ๓๑๙	ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๒(๒-๐-๔)	●	○	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○		●	●	●	●
๑๐๑ ๓๒๐	อักษรจารึกในพระไตรปิฎก ๒(๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○		●	●	●	●
๑๐๑ ๓๒๒	พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย ๓(๓-๐-๖)	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	○	○	●	○	●	●	○	○		●	●	●	●
๑๐๑ ๓๒๓	พระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน ๒(๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	○	○								●	○	●						
												○	●	○	●	○	○	○	○	○		●	●	●	●
๑๐๑ ๓๒๕	พุทธธรรมกับสังคมไทย ๒(๒-๐-๔)	●	○	●	○	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○		●	●	●	●
๑๐๑ ๓๒๖	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๒(๒-๐-๔)	●	●	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	●	○	●	●	○	●		●	●	●	●
๑๐๑ ๓๒๙	พระพุทธศาสนากับสันติภาพ ๒(๒-๐-๔)	●	○	●	○	○	●	○	○	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○		●	●	●	●
๑๐๑ ๔๓๐	พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน ๒(๒-๐-๔)	●	●	●	●	○	●	●		●	●	●	●				●	●		●		●	●	●	●
๑๐๑ ๔๓๑	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน ๒(๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	○	●	●	○	○		●	●	●	●
๑๐๑ ๔๓๓	พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข ๒(๒-๐-๔)	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	○	○	●	○	●	●	○	○		●	●	●	●

หมวดที่ ๕

หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต

๑. ภาวะเทียบหรือหลักเกณฑ์ ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ภาคผนวก)

๒. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

๒.๑. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะนิสิตยังไม่สำเร็จการศึกษา

ให้กำหนดระบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนิสิตเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องทำความเข้าใจตรงกันทั้งสถาบัน และนำไปดำเนินการจนบรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งผู้ประเมินภายนอกจะต้องสามารถตรวจสอบได้

การทวนสอบในระดับรายวิชาควรให้นิสิตประเมินการเรียนการสอนในระดับรายวิชา มีคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบให้เป็นไปตามแผนการสอน มีการประเมินข้อสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

การทวนสอบในระดับหลักสูตรสามารถทำได้โดยมีระบบประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และรายงานผล

๒.๒. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษา

การกำหนดกลวิธีการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิต ควรเน้นการทำวิจัยสัมฤทธิ์ผลของการประกอบอาชีพของบัณฑิต ที่ทำอย่างต่อเนื่องและนำผลวิจัยที่ได้ย้อนกลับมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และหลักสูตรแบบครบวงจร รวมทั้งการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและหน่วยงาน โดยองค์กรระดับสากล โดยการวิจัยอาจจะทำดำเนินการดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๑) การประเมินได้งานทำของบัณฑิต ประเมินจากบัณฑิตแต่ละรุ่นที่จบการศึกษา ในด้านของระยะเวลาในการหางานทำ ความเห็นต่อความรู้ ความสามารถ ความมั่นใจของบัณฑิตในการประกอบอาชีพ

(๒) การตรวจสอบจากผู้ประกอบการ โดยการขอเข้าสัมภาษณ์ หรือ การแบบส่งแบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจในบัณฑิตที่จบการศึกษาและเข้าทำงานในสถานประกอบการนั้น ๆ ในคาบระยะเวลาต่างๆ เช่น ปีที่ ๑ ปีที่ ๕ เป็นต้น

(๓) การประเมินตำแหน่ง และหรือความก้าวหน้าในสายงานของบัณฑิต

(๔) การประเมินจากสถานศึกษาอื่น โดยการส่งแบบสอบถาม หรือ สอบถามเมื่อมีโอกาสในระดับความพึงพอใจในด้านความรู้ ความพร้อม และสมบัตินด้านอื่น ๆ ของบัณฑิตจะจบการศึกษาและเข้าศึกษาเพื่อปริญญาที่สูงขึ้นในสถานศึกษานั้น ๆ

(๕) การประเมินจากนิสิตเก่า ที่ไปประกอบอาชีพ ในแง่ของความพร้อมและความรู้จากสาขาวิชาที่เรียน รวมทั้งสาขาอื่น ๆ ที่กำหนดในหลักสูตร ที่เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชีพของบัณฑิต รวมทั้งเปิดโอกาสให้เสนอข้อคิดเห็นในการปรับหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นด้วย

(๖) ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่มาประเมินหลักสูตร หรือ เป็นอาจารย์พิเศษ ต่อความพร้อมของนิสิตในการเรียน และสมบัติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ของนิสิต

(๗) ผลงานของนิสิตที่วัดเป็นรูปธรรมได้ซึ่ง อาทิ (ก) จำนวนโครงการที่นิสิตได้จัดทำและได้รับการยอมรับจากสังคมจนได้รับการจดสิทธิบัตร, (ข) จำนวนรางวัลทางสังคมและวิชาชีพ, (ค) จำนวนกิจกรรมการกุศลเพื่อสังคมและประเทศชาติ, (ง) จำนวนกิจกรรมอาสาสมัครในองค์กรที่ทำประโยชน์ต่อสังคม

๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

๓.๑. นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๓.๑.๑. สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตรและมีค่าเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

๓.๑.๒. ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน

๓.๑.๓. ไม่มีพันธะด้านหนี้สินใด ๆ กับมหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๖

การพัฒนาคณาจารย์

๑. การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

๑.๑ มีการปฐมนิเทศและแนวทางการเป็นครูแก่อาจารย์ใหม่ ให้มีความรู้และเข้าใจนโยบายของมหาวิทยาลัย/สถาบัน คณะตลอดจนในหลักสูตรที่สอน

๑.๒ ส่งเสริมอาจารย์ให้มีการเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการสอนและการวิจัยสายตรงในสาขาวิชาพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนด้านการศึกษาค้นคว้า ฝึกอบรม ศึกษาดูงานทางวิชาการและวิชาชีพในองค์กรต่าง ๆ การประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศและ/หรือต่างประเทศ หรือการลาเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

๒. การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

๒.๑. การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

(๑) ส่งเสริมอาจารย์ให้มีการเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการสอนและการวิจัยสายตรงในสาขาวิชาพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนด้านการศึกษาค้นคว้า ฝึกอบรม ศึกษาดูงานทางวิชาการและวิชาชีพในองค์กรต่าง ๆ การประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศและ/หรือต่างประเทศ หรือการลาเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

(๒) การเพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลให้ทันสมัย

๒.๒. การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่น ๆ

(๑) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้และคุณธรรม

(๒) มีการกระตุ้นอาจารย์ทำผลงานทางวิชาการสายตรงในสาขาวิชาบาลีสันสกฤต

(๓) ส่งเสริมการทำวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่เป็นหลักและเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ เป็นรอง

(๔) จัดสรรงบประมาณสำหรับการทำวิจัย

(๕) จัดให้อาจารย์ทุกคนเข้าร่วมกลุ่มวิจัยต่าง ๆ ของคณะ

(๖) จัดให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการต่าง ๆ ของคณะ

หมวดที่ ๗

การประกันคุณภาพหลักสูตร

๑. การบริหารหลักสูตร

ในการบริหารหลักสูตร จะมีคณะกรรมการประจำหลักสูตร อันประกอบด้วยหัวหน้าภาค เป็นประธานหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรับผิดชอบ โดยมีคณบดีเป็นผู้กำกับดูแลและคอยให้คำแนะนำ ตลอดจนกำหนดนโยบายปฏิบัติให้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จะวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกับผู้บริหารของคณะและอาจารย์ผู้สอน ติดตามและรวบรวมข้อมูล สำหรับใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยกระทำทุกปีอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมาย	การดำเนินการ	การประเมินผล
<p>๑. พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยอาจารย์และนิสิต สามารถก้าวทันหรือเป็นผู้นำ ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ทางด้าน พระพุทธศาสนา</p> <p>๒. กระตุ้นให้นิสิตเกิดความใฝ่รู้ มีแนวทางการเรียนที่สร้าง ทั้งความรู้ความสามารถใน วิชาการวิชาชีพ ที่ทันสมัย</p> <p>๓. ตรวจสอบและปรับปรุง หลักสูตรให้มีคุณภาพ มาตรฐาน</p> <p>๔. มีการประเมินมาตรฐานของ หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>๑. จัดให้หลักสูตรสอดคล้องกับมาตรฐานที่เป็นสากลหรือระดับชาติ(หากมีการ กำหนด)</p> <p>๒. ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยโดยมีการ พิจารณาปรับปรุงหลักสูตรทุกๆ ๑ ปี</p> <p>๓. จัดแนวทางการเรียนในวิชาเรียนให้มีทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และมีแนว การการเรียนหรือกิจกรรมประจำวิชาให้ นิสิตได้ศึกษาความรู้ที่ทันสมัยด้วย ตนเอง</p> <p>๔. จัดให้มีผู้สนับสนุนการเรียนรู้ และหรือ ผู้ช่วยสอน เพื่อกระตุ้นให้นิสิตเกิดความ ใฝ่รู้</p> <p>๕. กำหนดให้อาจารย์ที่สอนมีคุณวุฒิไม่ต่ำ กว่าปริญญาโทหรือหรือเป็นผู้มี ประสบการณ์หลายปีมีจำนวนคณาจารย์ ประจำไม่น้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน</p> <p>๖. สนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้นำ ในทางวิชาการ และหรือ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านบาลีสันสกฤต หรือในด้านที่ เกี่ยวข้อง</p> <p>๗. ส่งเสริมอาจารย์ประจำหลักสูตรให้ไปดู งานในหลักสูตรหรือวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ</p> <p>๘. มีการประเมินหลักสูตรโดย คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในทุกปี</p>	<p>-หลักสูตรที่สามารถอ้างอิงกับ มาตรฐานที่กำหนดโดยหน่วยงานที่ กำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษา มี ความทันสมัยและมีการปรับปรุง สม่ำเสมอ</p> <p>-จำนวนวิชาเรียนที่มีภาคปฏิบัติ และ วิชาเรียนที่มีแนวทางใฝ่รู้ได้ นิสิตได้ ศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ได้ด้วย ตนเอง</p> <p>-จำนวนและรายชื่อคณาจารย์ประจำ ประวัติอาจารย์ด้านคุณวุฒิ ประสบการณ์ และการพัฒนาอบรม ของอาจารย์</p> <p>-จำนวนบุคลากรผู้สนับสนุนการ เรียนรู้ และบันทึกกิจกรรมในการ สนับสนุนการเรียนรู้</p> <p>-ผลการประเมินการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอน และการสนับสนุน การเรียนรู้ของผู้สนับสนุนการ เรียนรู้ โดยนิสิต</p> <p>-ประเมินผลโดยคณะกรรมการที่ ประกอบด้วยอาจารย์ภายในคณะฯ ทุก ๒ ปี</p> <p>-ประเมินผลโดยคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ทุก ๆ ๔ ปี</p> <p>-ประเมินผลโดยบัณฑิตผู้สำเร็จ</p>

	๕. จัดทำฐานข้อมูลทางด้านนิสิต อาจารย์ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ความร่วมมือ กับสถาบันภายนอก ผลงานทางวิชาการ ทุกภาคการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการ ประเมินของคณะกรรมการ ๑๐. ประเมินความพึงพอใจของหลักสูตร และการเรียนการสอน โดยบัณฑิตที่ สำเร็จการศึกษา	
--	--	--

๒. การบริหารทรัพยากรการเรียนการสอน
๒.๑. การบริหารงบประมาณ คณะจัดสรรงบประมาณประจำปี ทั้งงบประมาณแผ่นดินและเงินรายได้เพื่อจัดซื้อตำรา สื่อการเรียน การสอน โสตทัศนอุปกรณ์ และ วัสดุครุภัณฑ์อย่างเพียงพอเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสร้าง สภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิต
๒.๒. ทรัพยากรการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิม คณะมีความพร้อมด้านหนังสือ ตำรา และการสืบค้นผ่านฐานข้อมูลโดยมีสำนักหอสมุดกลางที่มีหนังสือ ด้านการบริหารจัดการและด้านอื่น ๆ รวมถึงฐานข้อมูลที่จะให้สืบค้น ส่วนระดับคณะก็มีหนังสือ ตำราเฉพาะทาง นอกจากนี้คณะมีอุปกรณ์ที่ใช้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างพอเพียง
๒.๓. การจัดหาทรัพยากรการเรียนการสอนเพิ่มเติม ประสานงานกับสำนักหอสมุดกลาง ในการจัดซื้อหนังสือ และตำราที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริการให้อาจารย์และ นิสิตได้ค้นคว้า และใช้ประกอบการเรียนการสอน ในการประสานการจัดซื้อหนังสือนั้น อาจารย์ผู้สอนแต่ละ รายวิชาจะมีส่วนร่วมในการเสนอแนะรายชื่อหนังสือ ตลอดจนสื่ออื่น ๆ ที่จำเป็น นอกจากนี้อาจารย์พิเศษที่เชิญ มาสอนบางรายวิชาและบางหัวข้อ ก็มีส่วนในการเสนอแนะรายชื่อหนังสือ สำหรับให้หอสมุดกลางจัดซื้อหนังสือ ด้วย ในส่วนของคณะจะมีห้องสมุดย่อย เพื่อบริการหนังสือ ตำรา หรือวารสารเฉพาะทาง และคณะจะต้องจัด สื่อการสอนอื่นเพื่อใช้ประกอบการสอนของอาจารย์ เช่น เครื่องมัลติมีเดียโปรเจคเตอร์ คอมพิวเตอร์ เครื่อง ถ่ายทอดภาพ ๓ มิติ เครื่องฉายสไลด์ เป็นต้น
๒.๔. การประเมินความเพียงพอของทรัพยากร การประเมินความเพียงพอของทรัพยากร คณะฯ มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุดของคณะ ซึ่งจะประสานงาน การจัดซื้อจัดหาหนังสือเพื่อเข้าหอสมุดกลาง และทำหน้าที่ประเมินความพอเพียงของหนังสือ ตำรา นอกจากนี้มี เจ้าหน้าที่ ด้านโสตทัศนอุปกรณ์ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อของอาจารย์แล้วยังต้องประเมินความ พอเพียงและความต้องการใช้สื่อของอาจารย์ด้วย โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

เป้าหมาย	การดำเนินการ	การประเมินผล
จัดให้มีห้องเรียน ทรัพยากร สื่อและช่องทางการเรียนรู้ ที่เพียงพอ เพื่อสนับสนุนทั้ง การศึกษาในห้องเรียน นอก ห้องเรียน และเพื่อการเรียนรู้ ได้ด้วยตนเอง อย่างเพียงพอ มี ประสิทธิภาพ	<p>๑. จัดให้มีห้องเรียน ที่มีอุปกรณ์การเรียนการสอน พร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เช่น เครื่องมัลติมีเดียโปรเจกเตอร์ คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายทอดภาพ ๓ มิติ เครื่องฉายสไลด์</p> <p>๓. จัดให้มีห้องสารสนเทศที่นิสิตสามารถ เข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในสาขา บาลีสันสกฤตได้โดยสะดวก ทั้งข้อมูล สารสนเทศที่เป็นภาษาไทย และ ภาษาต่างประเทศ</p> <p>๔. จัดให้มีห้องสมุดให้บริการทั้งหนังสือ ตำรา และสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ทั้ง ห้องสมุดทางกายภาพและทางระบบ เสมือน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมจัดทำสถิติจำนวน เครื่องมืออุปกรณ์ ต่อหัว นักศึกษา ชั่วโมงที่นิสิตเข้าใช้ งาน - สถิติของจำนวนหนังสือตำรา และสื่อดิจิทัล ที่มีให้บริการ และสถิติการใช้งานหนังสือ ตำรา สื่อดิจิทัล - ผลสำรวจความพึงพอใจของ นักศึกษาต่อการให้บริการ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้และ การปฏิบัติการ

๓. การบริหารคณาจารย์
<p>๓.๑. การรับอาจารย์ใหม่</p> <p>มีการคัดเลือกอาจารย์ใหม่ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยโดยอาจารย์ใหม่จะต้องมีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาพระพุทธศาสนาหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>๓.๒. การมีส่วนร่วมของคณาจารย์ในการวางแผน การติดตามและทบทวนหลักสูตร</p> <p>คณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และผู้สอน จะต้องประชุมร่วมกันในการวางแผนจัดการเรียนการสอน ประเมินผลและให้ความเห็นชอบการประเมินผลทุกรายวิชา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเตรียมไว้สำหรับการปรับปรุง หลักสูตร ตลอดจนปรึกษาหารือแนวทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร และได้บัณฑิตเป็นไปตาม คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์</p>
<p>๓.๓. การแต่งตั้งคณาจารย์พิเศษ</p> <p>สำหรับอาจารย์พิเศษถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติมา ให้กับนิสิต ดังนั้นคณะกำหนดนโยบายว่าถึงหนึ่งของรายวิชาบังคับจะต้องมีการเชิญอาจารย์พิเศษหรือวิทยากร มา บรรยายอย่างน้อยวิชาละ ๓ ชั่วโมงและอาจารย์พิเศษนั้น ไม่ว่าจะสอนทั้งรายวิชาหรือบางชั่วโมงจะต้องเป็นผู้มี ประสบการณ์ตรง หรือมีวุฒิการศึกษาอย่างต่ำปริญญาโท</p>

<p>๔. การบริหารบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน</p>
<p>๔.๑. การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง</p> <p>บุคลากรสายสนับสนุนควรมีวุฒิปริญญาตรีที่เกี่ยวข้องกับภาระงานที่รับผิดชอบ และมีความรู้ด้านพระพุทธศาสนา แต่สามารถใช้งานเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือเทคโนโลยีทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี</p>
<p>๔.๒. การเพิ่มทักษะความรู้เพื่อการปฏิบัติงาน</p> <p>บุคลากรต้องเข้าใจโครงสร้างและธรรมชาติของหลักสูตร และจะต้องสามารถอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ และอาจารย์พิเศษ ในขณะเดียวกันสามารถเป็นที่ปรึกษาในเรื่องต้นให้กับนิสิตได้</p>
<p>๕. การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนิสิต</p>
<p>๕.๑. การให้คำปรึกษาด้านวิชาการและอื่น ๆ แก่นิสิต</p> <p>คณะพุทธศาสตร์มีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่นิสิตทุกรูป/คน โดยนิสิตที่มีปัญหาในการเรียนสามารถปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการได้ โดยอาจารย์ของคณะทุกรูป/คนจะต้องทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่นิสิต และทุกรูป/คนต้องกำหนดชั่วโมงให้คำปรึกษา (Office Hours) เพื่อให้นิสิตเข้าปรึกษาได้ นอกจากนี้ ต้องมีที่ปรึกษากิจกรรมเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำกิจกรรมแก่นักศึกษา</p>
<p>๕.๒. การอุทธรณ์ของนักศึกษา</p> <p>กรณีที่นิสิตมีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถที่จะยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบในการสอบ ตลอดจนคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์ในแต่ละรายวิชาได้</p>
<p>๖. ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และหรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต</p> <p>สำหรับความต้องการกำลังคนสาขาวิชาพระพุทธรศาสนามัน คาคว่าตลาดแรงงานยังมีความต้องการกำลังคนด้านบาลีสันสกฤตนั้นสูงมาก เนื่องจากการขยายตัวของงานในระดับท้องถิ่นรวมไปถึงตลาดแรงงานในภาคเอกชน ทั้งนี้ คณะพุทธศาสตร์ โดยความร่วมมือจากมหาวิทยาลัย จัดการสำรวจความต้องการแรงงานและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการปรับปรุงหลักสูตร รวมถึงการศึกษาข้อมูลวิจัยอันเกี่ยวเนื่องกับการประมาณความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการรับนิสิต</p>
<p>๗. ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)</p> <p>ผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษาเพื่อติดตามการดำเนินการตาม TQF ต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือ มีการดำเนินงานตามข้อ ๑-๕ และอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี</p>

ดัชนีประเมินผลการดำเนินงาน	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔	ปีที่ ๕
(๑) อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	X	X	X	X	X
(๒) มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.๒ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา	X	X	X	X	X
(๓) มีรายละเอียดของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	X	X	X	X	X
(๔) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๕ & ๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	X	X	X	X	X
(๕) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	X	X	X	X	X
(๖) มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดในมคอ.๓ & ๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	X	X	X	X	X
(๗) มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือ การประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว		X	X	X	X
(๘) อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน	X	X	X	X	X
(๙) อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือ วิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	X	X	X	X	X
(๑๐) จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี	X	X	X	X	X
(๑๑) ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนน ๕.๐				X	X
(๑๒) ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐					X

หมวดที่ ๘

การประเมิน และปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

<p>๑. การประเมินประสิทธิผลของการสอน</p> <p>๑.๑. การประเมินกลยุทธ์การสอน</p> <p>ช่วงก่อนการสอนควรมีการประเมินกลยุทธ์การสอนโดยทีมผู้สอนหรือระดับภาควิชา และ/หรือ การปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรหรือวิธีการสอน ส่วนช่วงหลังการสอนควรมีการวิเคราะห์ผลการประเมินการสอนโดยนิสิตและการวิเคราะห์ผลการเรียนของนิสิต</p> <p>ด้านกระบวนการนำผลการประเมินไปปรับปรุง สามารถทำโดยรวบรวมปัญหา/ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง และกำหนดประธานหลักสูตรและทีมผู้สอนนำไปปรับปรุงและรายงานผลต่อไป</p>
<p>๑.๒. การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน</p> <p>การประเมินทักษะดังกล่าวสามารถทำได้โดย</p> <ul style="list-style-type: none">- ประเมินโดยนิสิตในแต่ละวิชา- การสังเกตการณ์ของผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ประธานหลักสูตร และ/หรือทีมผู้สอน- ภาพรวมของหลักสูตรประเมินโดยบัณฑิตใหม่- การทดสอบผลการเรียนรู้นิสิตเทียบกับสถาบันอื่นในหลักสูตรเดียวกัน
<p>๒. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม</p> <p>การประเมินหลักสูตรในภาพรวม โดยสำรวจข้อมูลจาก</p> <ul style="list-style-type: none">- นิสิตปีสุดท้าย/ บัณฑิตใหม่- ผู้ว่าจ้าง- ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก <p>รวมทั้งสำรวจสัมฤทธิ์ผลของบัณฑิต</p>
<p>๓. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร</p> <p>ต้องผ่านการประกันคุณภาพหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพระพุทธศาสนา และตัวบ่งชี้เพิ่มเติมข้างต้น รวมทั้งการผ่านการประเมินการประกันคุณภาพภายใน (IQA)</p>
<p>๔. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์การสอน</p> <ul style="list-style-type: none">• รวบรวมข้อเสนอแนะ/ข้อมูล จากการประเมินจากนิสิต ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ• วิเคราะห์ทบทวนข้อมูลข้างต้น โดยผู้รับผิดชอบหลักสูตร / ประธานหลักสูตร• เสนอการปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์ (ถ้ามี)

เอกสารแนบ

ภาคผนวก ก

- เอกสารคำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕)

คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๕๕

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม ๒(๒-๐-๔)

(Man and Society)

ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางสังคมศาสตร์และพุทธศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม หลักธรรมมาภิบาลและสันติภาพ กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาแบบสันติวิธี

๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป ๒(๒-๐-๔)

(General Law)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป ที่มาของระบบกฎหมาย ลักษณะทั่วไปและประเภทของกฎหมาย กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชนที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ กฎหมายที่พระสงฆ์ควรรู้เป็นการเฉพาะ และกฎหมายที่เกี่ยวกับมุสลิม

๐๐๐ ๑๐๓ เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา ๒(๒-๐-๔)

(Technique of Higher Learning)

ศึกษาเทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ห้องสมุด การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต วิธีแสวงหาความรู้ การเรียนรู้เป็นกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมทางวิชาการ การเขียนรายงานและภาคินิพนธ์

๐๐๐ ๑๐๔ ปรัชญาเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔)

(Introduction to Philosophy)

ศึกษาความหมายและขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและวิทยาศาสตร์ สาขาปรัชญา และสาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่างๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก

๐๐๐ ๑๐๕ ศาสนาทั่วไป ๒(๒-๐-๔)

(Religions)

ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย

๐๐๐ ๑๑๔ **ภาษากับการสื่อสาร** ๒(๒-๐-๔)

(Language and Communication)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษากับการสื่อสาร การฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การอ่านคำร้อยแก้ว คำร้อยกรอง อ่านประกาศ แถลงการณ์ การเขียนจดหมาย ย่อความ เรียงความ โวหารต่าง ๆ การพูด การสนทนา บรรยาย อภิปราย มารยาทการพูด การฟัง การจับสาระของเรื่อง มารยาทในการฟัง และศึกษาระเบียบงานสารบรรณ

๐๐๐ ๑๑๕ **ภาษาศาสตร์เบื้องต้น** ๒(๒-๐-๔)

(Introduction to Linguistics)

ศึกษาความหมายของภาษาและภาษาศาสตร์ สาขาของวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัทศาสตร์ (Phonetics) สรรศาสตร์ (Phonemics) สัทอักษรสากล สัทอักษรไทย และหลักวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์

๐๐๐ ๑๓๕ **คณิตศาสตร์เบื้องต้น** ๒(๒-๐-๔)

(Basic Mathematics)

ศึกษาหลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ข้อความ ประโยคเปิด ประพจน์ ตัวบ่งชี้ปริมาณ ค่าความจริง ตัวเชื่อมข้อความ และนิเสธ การหาค่าความจริง การสมมูลกัน การให้เหตุผล เซต ความหมายเซต ประเภทเซต เซตย่อย การเท่ากันของเซต การดำเนินการของเซต พีชคณิตของเซต และการประยุกต์เซต จำนวนจริง ระบบจำนวนจริง คุณสมบัติของจำนวนจริง สมการ อสมการ ค่าสัมบูรณ์ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ฟังก์ชันเชิงซ้อน เมทริกซ์ การดำเนินการเมทริกซ์ การเท่ากัน การบวก การคูณ ดีเทอร์มิแนนต์ อินเวอร์ส เมทริกซ์

๐๐๐ ๒๑๐ **ตรรกศาสตร์เบื้องต้น** (๒) (๒-๐-๔)

(Introduction to Logic)

ศึกษานิमित คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิภาค การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบ ต่าง ๆ การแบ่ง ญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรัดธานุमानและปฤจฉาวาทีแบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิชาวาทีของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์

๐๐๐ ๒๓๘ **สถิติเบื้องต้นและการวิจัย** ๒(๒-๐-๔)

(Basic Statistics and Research)

ศึกษาหลักพื้นฐานทางสถิติ การจัดเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ การหาค่า แนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การกระจายปกติ และความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบน ความแปรปรวน ความน่าจะเป็น ค่าสถิติ Z T และ F ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง การทดสอบสมมุติฐาน การวิจัยลักษณะและประเภทการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย รูปแบบการวิจัย การเขียนโครงร่างการวิจัยและการเขียนรายงานผลการวิจัย

๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย

๒(๒-๐-๔)

(Politics and Thai Government)

ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครองของไทย สถาบันทางการเมือง และการปกครองของไทย กระบวนการทางการเมืองของไทย การจัดระเบียบการปกครองของไทย และพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครองของไทย

๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

๒(๒-๐-๔)

(Economics in Daily Life)

ศึกษาหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ การทำงานของกลไกราคาในตลาด บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ เงินตราและสถาบันการเงิน เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบการศึกษา และศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ

๐๐๐ ๑๐๕ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

๒(๒-๐-๔)

(Man and Environment)

ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

๐๐๐ ๑๐๖ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน

๒(๒-๐-๔)

(Current World Affairs)

ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๐๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น

๒(๒-๐-๔)

(Basic English)

ศึกษากฎเกณฑ์และการใช้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม (Article) การใช้กาล (Tense) การสร้างประโยค (Sentence) การใช้บุรพบท (Preposition) สันธาน (Conjunction) ฝึกทักษะเบื้องต้นในการฟัง พูด อ่านและเขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กัน เน้นด้านการอ่านและความเข้าใจภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรูปประโยคและคำศัพท์ต่าง ๆ

๐๐๐ ๑๐๗ ภาษาอังกฤษขั้นสูง

๒(๒-๐-๔)

(Advanced English)

ศึกษาโครงสร้างประโยคตามหลักไวยากรณ์และฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการอ่าน การเขียนและความเข้าใจข้อความภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยคสัมพันธ์กับเอกสารที่ใช้ศึกษา

๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น

๒(๒-๐-๔)

(Basic Sanskrit)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปุจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาทจากธาตุ การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง

๒(๒-๐-๔)

(Advanced Sanskrit)

ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อพยยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาทจากธาตุ กริยาอาขยาตกรรตวาท ภาววาท นิชันทกรรตุวาท นิชันทกรรตวาท การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตุวาทเป็นกรรตวาท ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๒๐ ภาษาไทยเบื้องต้น

๒(๒-๐-๔)

(Basic Thai)

ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขอนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม

๐๐๐ ๑๒๑ ภาษาไทยขั้นสูง

๒(๒-๐-๔)

(Advanced Thai)

ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย

๐๐๐ ๑๒๒ ภาษาจีนเบื้องต้น

๒(๒-๐-๔)

(Basic Chinese)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน การเขียน ภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๒๓ ภาษาจีนขั้นสูง

๒(๒-๐-๔)

(Advanced Chinese)

ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

- ๐๐๐ ๑๓๐ **ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น** ๒(๒-๐-๔)
(Basic Japanese)
ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฟังการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน
- ๐๐๐ ๑๓๑ **ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง** ๒(๒-๐-๔)
(Advanced Japanese)
ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน
- ๐๐๐ ๑๓๕ **ภาษาฮินดีเบื้องต้น** ๒(๒-๐-๔)
(Basic Hindi)
ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฟังการฟัง-อ่าน-เขียน-สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน
- ๐๐๐ ๑๓๖ **ภาษาฮินดีขั้นสูง** ๒(๒-๐-๔)
(Advanced Hindi)
ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน
- ๐๐๐ ๒๑๑ **วัฒนธรรมไทย** ๒(๒-๐-๔)
(Thai Culture)
ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย
- ๐๐๐ ๒๑๒ **มนุษย์กับอารยธรรม** ๒(๒-๐-๔)
(Man and Civilization)
ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๑๓

ชีวิตกับจิตวิทยา

๒(๒-๐-๔)

(Life and Psychology)

ศึกษาพัฒนาการและองค์ประกอบของชีวิต ความสัมพันธ์ของจิตวิทยากับการดำรงชีวิต วิเคราะห์คุณสมบัติของจิตใจลักษณะต่างๆ ผลของสุขภาพจิตที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์และการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อม

๐๐๐ ๑๔๐

โลกกับสิ่งแวดล้อม

๒(๒-๐-๔)

(World and Environment)

ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของวิทยาศาสตร์และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ภาวะอุณหภูมิพื้นโลกที่สูงขึ้น ฝนกรดและหมอกควันดำ สภาวะเรือนกระจก มลพิษทางอากาศ ทางน้ำ การตัดไม้ทำลายป่า ปัญหาขยะล้นโลกและสารพิษใต้ดิน การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย การพิทักษ์สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจและสังคม การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์และของกลุ่มหลักในสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความเสี่ยง

๐๐๐ ๒๔๑

วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา

๒(๒-๐-๔)

(Physical Science and Technology)

ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคสมัยต่าง ๆ ความคิดเกี่ยวกับเอกภพ ระบบสุริยะ เทคโนโลยี เทคโนโลยีทางการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การขนส่ง การสื่อสาร เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์

๐๐๐ ๒๔๒

พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

๒(๒-๐-๔)

(Introduction to Computer and Information Technology)

ศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประวัติของคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ระบบดิจิทัล ภาษาคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ประเภทต่างๆ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ระบบการประมวลผล การวิเคราะห์ออกแบบและพัฒนาระบบ ข้อมูลและการบริหารข้อมูล เครือข่ายและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตและเว็บบอร์ด ภัยคุกคามและความมั่นคงของระบบ จริยธรรมและสังคมไซเบอร์

หมวดวิชาเฉพาะ วิชาแกนพระพุทธศาสนา

ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลี

๐๐๐ ๑๔๔

วรรณคดีบาลี

๒(๒-๐-๔)

(Pali Literature)

ศึกษาประวัติความหมายประเภทและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถาฎีกาอนุฎีกา โยชนา และปกรณ์วิเสส วรรณกรรมบาลีในประเทศไทย และคุณค่าของวรรณกรรมบาลีต่อสังคมไทย

๐๐๐ ๑๔๕ **บาลีไวยากรณ์** ๒(๒-๐-๔)
(Pali Grammar)

ศึกษาการเขียน การอ่านภาษาบาลี ฐานกรณ์ การออกเสียงพยัญชนะสังโยค การเชื่อมอักษรด้วยสนธิกริโยปกรณ์ ประเภทและวิธีแจกคำนาม สังขยา อัพยศัพท์ กิริยาอาชยาด นามกิตก์ กิริยากิตก์ สมาสและศัพท์ิต

๐๐๐ ๑๔๖ **แต่งแปลบาลี** ๒(๒-๐-๔)
(Pali Composition and Translation)

ศึกษาการแต่งบาลี การแปลบาลีทั้งโดยอรรถและโดยพยัญชนะให้ถูกต้องตามหลักภาษา การแต่งและการแปลประโยคพิเศษและสำนวนที่ควรทราบ การแปลบาลีเป็นไทยและแปลไทยเป็นบาลีจากหนังสือที่กำหนด

ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา

๐๐๐ ๑๔๗ **พระไตรปิฎกศึกษา** ๒(๒-๐-๔)
(Tipitaka Studies)

ศึกษากำเนิด ความเป็นมา และพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก การจำแนกโครงสร้างและเนื้อหาสาระพระไตรปิฎก คำอธิบายโดยย่อของพระอรรถกถาจารย์ การรักษาสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ลำดับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ความเป็นมาของพระไตรปิฎก ในประเทศไทย และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระไตรปิฎก

๐๐๐ ๑๔๘ **พระวินัยปิฎก** ๒(๒-๐-๔)
(Vinaya Pitaka)

ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระวินัยปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สำคัญในคัมภีร์มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระวินัยปิฎก

๐๐๐ ๑๔๙ **พระสุตตันตปิฎก** ๒(๒-๐-๔)
(Suttanta Pitaka)

ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระสุตตันตปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์พระสูตรที่สำคัญ คือ พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร อัคคัญญสูตร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ จากนิกายทั้ง ๕ นิกาย คือ ทีฆนิกาย มัชฌิมนิกาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกาย และขุททกนิกาย โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ

๐๐๐ ๑๕๐ **พระอภิธรรมปิฎก** ๒(๒-๐-๔)
(Abhidhamma Pitaka)

ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระอภิธรรมปิฎก เนื้อหาสาระ ประเด็นที่น่าสนใจในพระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้นให้เข้าใจหลักปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ

๐๐๐ ๑๕๑ **ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑** (๒)(๑-๒-๔)

(Buddhist Meditation I)

ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ วิธีการ และประโยชน์ของการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วลี ๕ นิเวศน์ ๕ อุปกิเลส ๑๖ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติและนำไปใช้ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๑ ระยะ นั่งกำหนด ๑ ระยะ หรือ ๒ ระยะ

๐๐๐ ๑๕๒ **ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒** ๑(๑-๒-๔)

(Buddhist Meditation II)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติกายานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๒๕๓ **ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓** (๒)(๑-๒-๔)

(Buddhist Meditation III)

ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปัสสนา ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๓ ระยะ นั่งกำหนด ๓ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๒๕๔ **ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔** ๑(๑-๒-๔)

(Buddhist Meditation IV)

ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๔ ระยะ นั่งกำหนด ๔ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๓๕๕ **ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕** (๒)(๑-๒-๔)

(Buddhist Meditation V)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดดับของรูปนามตามแนวปฏิจจนุปบาท หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ โพธิปักขิยธรรม ๓๗ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๕ ระยะ นั่งกำหนด ๕ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๓๕๖ **ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖** ๑(๑-๒-๔)

(Buddhist Meditation VI)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปัณณกสูตร สติสูตร อากาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรมของพระอริยบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๔๕๗ **ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗**

๑(๑-๒-๔)

(Buddhist Meditation VII)

ศึกษาวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน สภาวะธรรมที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติฯ วิธีแก้สภาวะธรรมของสำนักปฏิบัติ ธรรมในสมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมหาสติปัฏฐานสูตร ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม และนั่งกำหนด สังและสออบอารมณ์

๐๐๐ ๔๕๘ **ประวัติพระพุทธศาสนา**

๒(๒-๐-๔)

(History of Buddhism)

ศึกษาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญและลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา การแยกนิกายของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศนั้นๆ รวมทั้งศึกษาขบวนการและองค์การใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนายุคปัจจุบันและอนาคต

๐๐๐ ๒๕๕ **เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา**

๒(๒-๐-๔)

(Buddhist Festival and Traditions)

ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ความหมาย คุณค่าของเทศกาลและพิธีกรรมนั้นๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

๐๐๐ ๒๖๐ **การปกครองคณะสงฆ์ไทย**

๒(๒-๐-๔)

(Thai Sangha Administration)

ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบันศึกษาและวิเคราะห์ เนื้อหาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่างๆ กฎ ระเบียบ คำสั่งและประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ การประยุกต์ การปกครองและการบริหารในปัจจุบันสำหรับคณะสงฆ์ไทย

๐๐๐ ๒๖๑ **ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ**

๒(๒-๐-๔)

(Dhamma in English)

ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ในภาษาอังกฤษ

๐๐๐ ๒๖๒ **ธรรมนิเทศ**

๒(๒-๐-๔)

(Dhamma communication)

ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศิลปะการเขียนบทความ การพูดในที่ชุมชน การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดงปาฐกถาธรรม การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย

๐๐๐ ๒๖๓ **งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา**

๒(๒-๐-๔)

(Research and Literary Works on Buddhism)

ศึกษางานวิจัยทางพระพุทธศาสนา และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจ เช่น เถภูมิกถาของพญาลิไท มังคลัตถที่ปณี

หมวดวิชาเฉพาะด้าน ๗๔ หน่วยกิต

(๑) วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ ๑๐ หน่วยกิต

๑๐๑ ๓๐๑ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์

๒(๒-๐-๔)

(Buddhism and Science)

ศึกษาความหมาย ลักษณะ ขอบข่ายและวิธีการแสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ โดยสามารถศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีวิวัฒนาการ ทฤษฎีสัมพัทธภาพ ทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์ และทัศนะของนักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อพระพุทธศาสนา รวมทั้งเข้าใจถึงผลกระทบทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อโลกและพระพุทธศาสนา

๑๐๑ ๓๐๒ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์

๒(๒-๐-๔)

(Buddhism and Social Works)

ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของสังคมสงเคราะห์ หลักการ รูปแบบ และวิธีการสังคมสงเคราะห์ในพระไตรปิฎก เน้นพระจริยาของพระพุทธเจ้า บทบาทและความสำคัญของพระสงฆ์ ในการสังคมสงเคราะห์

๑๐๑ ๔๐๓ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา

๒(๒-๐-๔)

(Buddhism and Ecology)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเวศวิทยา หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับนิเวศวิทยา เน้นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มนุษย์กับธรรมชาติ แนวทางการอนุรักษ์ และแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

๑๐๑ ๔๐๔ ธรรมประยุกต์

๒(๒-๐-๔)

(Applied Dhamma)

ศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ปัญหาชีวิตและสังคม

๑๐๑ ๔๐๕ พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์

๒(๒-๐-๔)

(Buddhism and Economics)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางเศรษฐศาสตร์ จริยธรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภคตามแนวหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เปรียบเทียบเศรษฐศาสตร์แนวพุทธศาสตร์กับเศรษฐศาสตร์ทั่วไป รวมทั้งศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(๒) วิชาเอก ๔๖ หน่วยกิต

ก. วิชาบังคับ ๓๖ หน่วยกิต

๑๐๑ ๓๐๖ หลักพุทธธรรม

๓ (๓-๐-๖)

(Principles of Buddhism)

ศึกษาหลักพุทธธรรมที่สำคัญในพระไตรปิฎก เน้นอริยสัจ ปฏิจจนุปบาท เบญจขันธ์ ไตรลักษณ์ โพธิปักขิยธรรม กรรม สังสารวัฏและนิพพานโดยใช้คัมภีร์อรรถกถาและฎีกาประกอบ

๑๐๑ ๓๐๗ พุทธปรัชญาเถรวาท

๓(๓-๐-๖)

(Theravada Buddhist Philosophy)

ศึกษาอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ และสุนทรียศาสตร์ในพุทธปรัชญาเถรวาท เปรียบเทียบกับปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก

๑๐๑ ๓๐๘ ธรรมบทศึกษา

๓(๓-๐-๖)

(Dhammapada Studies)

ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้าง หลักธรรมสำคัญของธรรมบท เน้นหลักธรรมสำคัญ แนวคิดเชิงเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมอินเดีย อิทธิพลและคุณค่าของธรรมบทที่มีต่อวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย

๑๐๑ ๓๐๙ วิสุทธิมรรคศึกษา

๓(๓-๐-๖)

(Visuddhimagga Studies)

ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้างและหลักธรรมสำคัญของวิสุทธิมรรค และอิทธิพลของวิสุทธิมรรคที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิตไทย

๑๐๑ ๓๑๐ นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก

๓(๓-๐-๖)

(Communication in Tipitaka)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเทศศาสตร์ คำสอนสำคัญที่เกี่ยวกับหลักการ รูปแบบ วิธีการสื่อการสอนของพระพุทธเจ้าและสาวก และจริยธรรมกับการสื่อสารในพระไตรปิฎก

๑๐๑ ๓๑๑ พระพุทธศาสนamahayan

๓(๓-๐-๖)

(Mahayana Buddhism)

ศึกษากำเนิดและพัฒนาการของมหายานในอินเดีย การเผยแผ่มหายานเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ หลักธรรม พิธีกรรม และนิกายสำคัญของมหายาน

๑๐๑ ๔๑๒ พระสูตรมหายาน

๓(๓-๐-๖)

(Mahayana Sutras)

ศึกษาหลักธรรมสำคัญในพระสูตรมหายาน โดย เลือกศึกษาพระสูตรที่สำคัญ เช่น ปรัชญาปารมิตาหฤทยสูตร ทศกัมมิกสูตร สัทธรรมปุณฑริกสูตร สุขาวดียหสูตร วิมลเกียรตินิเทศสูตร และลังกาวดารสูตร

๑๐๑ ๔๑๓ พุทธศิลปะ

๓(๓-๐-๖)

(Buddhist Arts)

(Dhamma in Advance English)

ศึกษาหนังสือธรรมะที่ปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาได้รจนาไว้เป็นภาษาอังกฤษตามที่กำหนดให้

๑๐๑ ๔๑๕ จิตวิทยาในพระไตรปิฎก

๓(๓-๐-๖)

(Psychology in Tipitaka)

ศึกษาคำสอนเรื่องจิตและเจตสิกในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบกับเรื่องจิตวิทยาตะวันตกปัจจุบัน พฤติกรรมของมนุษย์ตามแนวจิต ๖ และการพัฒนาจิตด้วยสมถะและวิปัสสนา

๑๐๑ ๔๑๖ ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา

๓(๐-๖-๖)

(Independent Study on Buddhism)

ศึกษาค้นคว้าวิจัยอิสระที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนาโดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา

๑๐๑ ๔๑๗ สัมมนาพระพุทธศาสนา

๓(๓-๐-๖)

(Seminar on Buddhism)

ศึกษาแนวคิด รูปแบบ วิธีการและดำเนินการสัมมนาปัญหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเด็นต่าง ๆ โดยเสนอผลงานการค้นคว้าและรายงานประกอบการสัมมนา

ข. วิชาเลือก ๑๐ หน่วยกิต

๑๐๑ ๓๑๘ เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน

๒(๒-๐-๔)

(Comparison between Theravada and Mahayana)

ศึกษาเปรียบเทียบสถานะและพระจริยาของพระพุทธเจ้า สถานะและบทบาทของพระโพธิสัตว์ คำสอนเรื่องธรรมกาย ทศบารมี ไตรลักษณ์ ปฏิจิมรูปบาท นิพพาน และพิธีกรรมสำคัญของนิกายทั้งสอง

๑๐๑ ๓๑๙ ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก

๒(๒-๐-๔)

(Education in Tipitaka)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของศึกษาศาสตร์ หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับการศึกษา เน้นเป้าหมายของการศึกษาตามไตรสิกขา กระบวนการจัดการศึกษาแบบกัลยาณมิตร และ โยนิโสมนสิการ วิธีสอนของพระพุทธเจ้า คุณธรรมและจริยธรรมของครู

๑๐๑ ๓๒๐ อักษรจารึกพระไตรปิฎก

๒(๒-๐-๔)

(Tipitaka Scripts)

ศึกษาอักษรต่าง ๆ ที่ใช้จารึกพระไตรปิฎก คือ อักษรเทวนาครี ลียงหล ขอม พม่า มอญ อักษร
ธรรมล้านนา และอักษรโรมัน ให้สามารถอ่านออกเขียนได้

๑๐๑ ๓๒๒ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย

๒(๒-๐-๔)

(Buddhism and Thai Thoughts)

ศึกษาภูมิปัญญาไทยที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและ
ศิลปวัฒนธรรม

๑๐๑ ๓๒๓ พระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน

๒(๒-๐-๔)

(Buddhism in Temporary World)

(Life and Works of Buddhist Scholars)

ศึกษาชีวประวัติและผลงานด้านการรจนาและแปลหนังสือ ตำรา และกัมภีร์พระพุทธศาสนาของ
นักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน

๑๐๑ ๓๒๕ พุทธธรรมกับสังคมไทย

๒ (๒-๐-๔)

(Buddhadhamma and Thai Society)

ศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย ความเข้าใจพุทธธรรม การใช้พุทธธรรมแก้ปัญหา
ชีวิตและสังคม แนวโน้มของความเชื่อและการปฏิบัติของชาวพุทธในปัจจุบัน และการวิจารณ์พระพุทธศาสนา
ของนักคิดไทยสมัยใหม่

๑๐๑ ๔๒๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก

๒ (๒-๐-๔)

(Political Science in Tipitaka)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของรัฐศาสตร์ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทาง รัฐศาสตร์ใน
พระไตรปิฎก หลักธรรมของผู้บริหาร เปรียบเทียบรัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์กับรัฐศาสตร์ทั่วไป

๑๐๑ ๔๒๘ พระพุทธศาสนากับสันติภาพ

๒(๒-๐-๔)

(Buddhism and Peace)

ศึกษาหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการแก้ปัญหาความ
ขัดแย้งแนวพุทธ โดยเน้นรูปแบบและวิธีการสังฆสามัคคี และใช้แนวคิดเรื่องสันติภาพทางตะวันตกมาเทียบเคียง

๑๐๑ ๔๓๐ พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน

๒(๒-๐-๔)

(Buddhism and Human Rights)

ศึกษาหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยเปรียบเทียบกับปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญของไทยและพระราชบัญญัติของไทยว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตลอดจนหลักสิทธิมนุษยชนของนานาอารยประเทศ

๑๐๑ ๔๓๑ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒(๒-๐-๔)

(Buddhism and Sustainable Development)

ศึกษาหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพระพุทธศาสนา โดยเน้นหลักการพัฒนามนุษย์ สังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๑๐๑ ๔๓๒ พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข

๒(๒-๐-๔)

(Buddhism and Health Care)

ศึกษาคำสอนในพระไตรปิฎกและอรรถกถาที่เกี่ยวกับเรื่องโรค ยา อาหาร การบริโภคปัจจัย ๔ การบริหารร่างกาย การพยาบาล การพักผ่อน และจริยธรรมของผู้รักษาพยาบาล